

בין הכהנים ללויים

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת קרח

לא להחליף התפקידים • בין הכהנים ללויים • הכהונה – מדרגה פנימית • כהנים ולוויים – שלמות עבודת ד' מאהבה ויראה • ששטוש המדרגות • המבט הנכון על תפקיד הכהנים • המינות בדרכו של קרח • שלמות ההופעה האלקית בהופעת הגוונים

לא להחליף את התפקידים

נאמר בזוהר בפרשת קרח (במדבר קע"ו ע"א, מתורגם):

מי שעושה ימין שמאל או שמאל ימין מחריב את העולם. אהרן ימין, והלויים שמאל. קורח רצה להחליף ימין לשמאל ונענש, ועוד נמצא בו לשון הרע, הוא נענש גם על זה. רבי יהודה אומר השמאל צריך להיות נכלל בימין, אבל לא מחליף את הימין.

עוד אומר הזוהר:

קורח רדף אחרי דבר שאינו שלו, ולא עוד אלא איבד את מה שיש לו, את שלו הפסיד ומה שביקש לא קיבל.

הזוהר מלמד אותנו, שלפעמים אדם רוצה יותר, ובסוף מפסיד גם את מה שיש לו. כל אחד צריך לדעת מה המקום שלו, למה הוא מתאים. לא לרצות את הדברים שלא מתאימים לו. עוד אומר הזוהר:

קורח עשה מחלוקת. מי שרוצה לפלג ולבטל תיקון עולם, נאבד מכל העולמים. מחלוקת היא מבטלת את השלום ומבטלת את השם הקדוש, כי שמו של הקב"ה הוא שלום. העולם לא קיים אלא על השלום. כאשר הקב"ה ברא את העולם, לא יכל להתקיים ולעמוד עד ששרה עליו השלום. ומהו? השבת שהיא משכינה שלום בין עליונים ותחתונים, ואז עמד והתקיים העולם. ומי שחולק עליה הוא כמי שחולק על השלום והוא נאבד מן העולם, כמו צלפחד שחלק על השבת. רבי יוסי אמר: כתוב: "שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לָמוּ מְכָשׁוֹל" (תהילים קיט, קסה), והתורה היא שלום שכתוב: "וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (משלי ג, יז), וקורח בא לפגום בשלום שלמעלה ולמטה ומשום כך נענש למעלה ולמטה.

השיעור של הפרשה הזאת, פשוט וברור. אדם צריך לבקש את מה שמתאים לו. לא לרצות דברים שלמעלה ממנו, דברים ששונים ממנו. הקב"ה ברא את הבריאה עם הרבה פרצופים, ואינו דומה פרצוף אחד לשני. כל אחד צריך לרצות להיות מה שהוא, לא משהו אחר, לא לחקות את האחרים, כי את הטבע של האחרים כבר מקיימים האחרים. האדם צריך להיות עצמו, לפתח את המהות המיוחדת שלו. אם אדם ידע את הדברים הללו, ישתחרר מכל מידת הקנאה והתחרות. לא תפקידו בעולמו להיות בולט כמו השני, או להיות יותר מהשני. תפקידו להוציא את הכוחות שלו מן הכוח אל הפועל. אם יתרכז בכך, יהיה מאושר וטוב לו.

בין הכהנים ללוויים

ממשיך הזוהר (שם קע"ו ע"ב):

אנשי שם, ודאי, כיון שמצד הגבורה הם באים.

מקודם אמר לנו הזוהר, שהכהונים בחינה של ימין, והלויים בחינה של שמאל. מידת הימין היא מידת החסד והשמאל מידת הגבורה, לכן התורה קוראת ללויים אנשי שם. אומר לנו הזוהר, זו באמת ההגדרה שלהם מצד הגבורה, לא אנשי השם אלא אנשי שם, וזה לשבחם, אך הם ביקשו מה שלא היה מתאים להם, ועשו מחלוקת. הזוהר ממשיך:

”בוקר ויודע ה' את אשר לו”. למה בוקר? ולמה קדוש ולא טהור? הם (הלויים) באו מצד של טהור, וקדוש (זה) הכהן. בוקר – כשכתר הכהן מתעורר בעולם – הרי עבדו עבודת הבוקר, ואז ”ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש”, ”את אשר לו” סתם – זה הלויים. ”ואת הקדוש” – זה הכהן.

משה אומר: ”בְּקֹר וְיֹדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו”. זאת אומרת, כשבא בוקר, מאיר האור של הבחינה של חסד, וזו המדרגה של הכהונה. אומר להם משה, אם אתם כהנים, בואו בבוקר לעבוד את ה' ואז יתבררו הדברים, ויודע מי הקדוש ומי שאינו קדוש. יש כאן כפילות – ”בוקר ויודע ה' את אשר לו” ושוב ”ואת הקדוש והקריב אליו”, זאת אומרת, יתברר מי צריך להיות לוי ומי צריך להיות קדוש. ”טהור” זו הבחינה של הלויים, ו”קדוש” זו הבחינה של הכהנים. ”ויודע ה' את אשר לו” ייודע מי שייך לקב”ה, בבחינה של קדוש שזה לא הלויים, ”ואת הקדוש” הם הכהונים ואותם הקריב אליו.

הכהונה – מדרגה פנימית

ממשיך הזוהר ומסביר איך הדברים יתבררו:

בקטורת, הקטורת מתאימה למי שאהוב, מי שהוא שושבין על הקב”ה, על ידי הקטורת הוא מתקשר, ומשום כך ”והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש”, ולא הטהור, שתי דרגות הן - קדוש וטהור, כהן קדוש, לוי טהור, ולכן כתוב קדוש, ועוד שהקטורת היא פנימית.

את הקטורת מקריבים בפנים. יש מזבח חיצון ששם מקריבים את הקרבנות, ויש המזבח הפנימי, מזבח הזהב, שעליו מקטירים את הקטורת. הקטורת היא משהו

פנימי, רוחני, לא בשר ולא דם שזורקים על המזבח, אלא ריח, דבר רוחני פנימי מאוד. עוד אומר הזוהר, שעבודת הכהנים היא בסוד, בחשאי, זו עבודה פנימית. ללוויים אסור לעבוד בפנים, עבודתם היא בחוץ. כשהכהנים צריכים לצאת לדרך, מכסים את כלי המקדש, את הארון ואת המנורה. רק אחרי שכלי הקודש מכוסים, בא התפקיד של הלוויים לקחת ולשאת אותם. בלשון הזוהר:

הכהנים מכסים את כלי הקודש ורק אז הלוויים יכולים לקחת את הכלים. עבודת הלוויים אינה בחשאי אלא היא בהרמת קול, כי זה התפקיד של הלוויים, הם שרים שירת הלוויים.

לכאורה מדרגת השירה, היא מדרגה גדולה וחשובה. שירה היא דבר נפלא ומרומם, אפשר לשיר בעוצמות, בהתרגשות ובהתעלות רוחנית גדולה מאוד. על ידי השירה אפשר להגיע לרוח הקודש ולמעלות גדולות, אבל מדרגה עוד יותר גדולה היא בלחש. לחיצוניות יש את המעלות שלה, אבל אין לה את העומק הנסתר, הפנימי, שהוא כל כך עמוק שהוא לא יכול להתגלות, כי דבר שמתגלה יוצא מהשורשיות שלו ומהפנימיות שלו. לכהנים יש תפקיד של עבודה פנימית לפני ולפנים. יש תפקידים שונים לאנשים, כל אחד והתפקיד שלו. ואין לערבב את התפקידים. ממשיך הזוהר (שם קע"ז ע"ב, מתורגם):

לכן לכהנים שעבודתם היא עבודה בחשאי ועבודה פנימית, אסור לשתות יין, שיין שייך להרמת קול ולגילוי סוד.

להשתכר זו הופעה חיצונית, נכנס יין יצא סוד, צריך לשמור את הסוד בפנים ולא להוציא אותו החוצה. לכן לכהנים אסור לשתות יין, להרים את הקול ולגלות סודות. ממשיך הזוהר:

ולוויים נמסר הרמת קול, שהם מצד הדין שהוא בגלוי, אבל הכהן כל דבריו בסוד ובחשאי ולא בגלוי משום שהוא ימין. וכאשר הדינים שורים בעולם מצד שמאל, אז הימין תהא מקרבת ובמה? בקטורת שהיא בחשאי, על כן לקח אהרן (במגפה) קטורת שהיא פנימית, בסוד הכהונה...

ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים.. ותיעצר המגיפה. אשרי חלקו של הכהן שיש לו כוח למעלה וכוח למטה ועושה שלום למעלה ושלום למטה.

שלמות העולם היא גם ימין וגם שמאל. הימין זו היד החזקה יותר, הצד של החסד, והשמאל צד הגבורה, אבל אי אפשר בלי שניהם. בלי מידת הדין העולם לא יכול להתקיים, אבל רק על מידת הדין העולם גם לא יכול להתקיים. צריך גם את מידת החסד וגם את מידת הדין. צריך להיות סדר, לשמאל יש תפקיד והוא צריך להיות בטל אל הימין.

הכהנים והלויים משלימים ביחד לעבודת ד'

עבודת הכהנים נקראת עבודת מתנה, ללא מטרות ריווח, ואילו הלויים מקבלים חלף עבודתם מעשרות. אלו שני סוגים של עבודת ה'. יש עבודת עבד ויש עבודת בן. העבד עובד את האדון שלו בשביל לקבל תמורה, והבן מכבד ועובד את אביו לא בשביל תמורה. הוא רוצה לעשות טוב לאבא שלו, לכבד אותו, לסייע לו ולעזור לו כי זה אבא שלו. זה טבע הבנים, אבל עבדים עובדים את האדון רק בשביל לקבל תמורה, לא מסיבה אחרת. צריך לעבוד את ה' בשני האופנים, גם עבודת עבד, גם עבודת בן. העבד מתבטל, העבד זו מידת היראה, והבן זו מידת האהבה. מידת היראה של העבד ומידת האהבה של הבן הן שתי המידות שבהן צריכים לעבוד את ה'. אי אפשר לעבוד את ה' רק במידת האהבה. בעל התניא אומר שהמצוות שהאדם מקיים הן הגוף, והיראה והאהבה הן הכנפיים. לכנפיים יש תפקיד להרים את הגוף לעופף למעלה. אי אפשר להתרומם עם כנף אחת בלבד. כשאדם עובד את ה' בכוונה, מתוך רצון וחשק והתבטלות לעשות נחת רוח לריבונו של עולם, אז על ידי שתי המידות הללו, על ידי האהבה והיראה, המצווה מתרוממת ועולה מעלה מעלה. לפי גודל הכנפיים, לפי גודל ועומק העבודה של היראה והאהבה, מתעלה המצווה מעלה מעלה, עולה אל הקודש.

הזוהר (שם קע"ז ע"א) מביא משל על אהרן הכהן שעמד והפסיק ועצר את המגיפה:

כשיש דינים בעולם, אם נמצא אדם זכאי, הקב"ה רואה אותו ונח מרוגזו. משל למלך שכעס על עבדיו ושלח את הממונה להעניש אותם, והנה הופיע לפניו אהובו של המלך. המלך שמח שאהובו בא לראות אותו והתפייס. הממונה שהתפקיד שלו היה להעניש, רואה שהמלך שמח, ומבין שכנראה שהמלך נח מכעסו, ולא צריך לפגוע באנשים. זה מה שאומר הפסוק: "חַמַּת מֶלֶךְ מְלֹאֲכֵי מוֹת וְאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרָנָה" (משלי טז, יד), וזה מה שעשה משה ששלח את אהרן עם הקטורת לכפר.

הזוהר נתן לנו שיעור בהבנה שיש תפקידים שונים בעולם. כל אחד צריך לעשות את מה שהוא צריך לעשות, ולא מה שאחרים צריכים לעשות. איך אדם מגלה את התפקיד שלו - זו שאלה בפני עצמה. אבל בדרך כלל, אדם יכול בעצמו להתבונן מהן היכולות שלו, מהן הכוחות שלו, מהן הנטיות שלו, ואותן הוא צריך להוציא מן הכוח אל הפועל. לא לחפש להיות דומה לאחרים, הכישרונות שלך הם לא הכישרונות של אחרים והכשרונות של האחרים הן לא הכשרונות שלך. כשאדם עושה את התפקיד שלו בעולם, הוא יהיה מאושר.

טשטוש המדרגות

הרב זצ"ל מלמד אותנו בספר אורות (ישראל ותחיתו, ט"ו), שקין, קורח והמינות זו אותה שיטה של טשטוש המדרגות. קין חושב שאפשר לעבוד את ה' בלי הכנות. להביא לה' מה שבא. אבל כדי לעבוד את ה' צריכים להיות מתאימים, צריכים להתכונן, להתעלות, אי אפשר ככה סתם לבוא להקריב קרבן, בלי בניין נכון. הטבע של קין מראש היה טבע של רוצח, אחר כך זה התגלה בפועל. כל זמן שאדם לא מתקן את התכונות שלו ולא מעבד אותם, עבודת ה' שלו לא מתקבלת. קין לא מבין שיש מדרגות, שהוא צריך להיות יותר טוב, לשפר את עצמו, ואם הוא לא מתאים, שלא יעשה מה שלא מתאים לו. אחר כך אצל קורח, שוב עולה הטענה שאין מדרגות וכולם שווים: "כִּי כָל הָעֵדָה כְּלָם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ

תִּתְנָשְׂאוּ עַל קְהַל ה' כּוֹלֵם יְכוּלִים לַעֲבוֹד אֶת ה'! למה הכוהנים חוצצים בינם לבין הקב"ה, שכל אחד ואחד יעבוד את ה' באופן עצמאי בלי מתווך.

המבט הנכון על עבודת הכהנים

קרח לא הבין שריבונו של עולם הוא גבוה מעל גבוה, וכדי להתקשר עם ריבונו של עולם צריך מישהו שיקשר אותך. אתה לא במקום הזה. לכוהנים יש תפקיד לחבר את ישראל לאביהם שבשמיים, לא להפריד. הם לא עומדים וחוצצים ולא נותנים להתקרב, אלא בלעדיהם אי אפשר להתקרב, הם אלו שמחברים אותנו עם הקב"ה. יש מדרגות, וכדי להיות קשורים עם ריבונו של עולם צריכים את הכוהנים.

הרב מסביר במקום אחר באורות (אורות התחיה, ה) שאדם שמסתכל באופן הנכון, שמחלקיים את כל עשרים וארבעה מתנות כהונה. אפשר להסתכל באופן שקורח מסתכל שמתנות הכהונה הן ניצול. הכוהנים מנצלים את ישראל. לוקחים מישראל כל דבר טוב. את כל הראשית, מדגן תירוש ויצהר. מי שמקריב קרבן שלמים, לוקחים ממנו חזה ושוק. מכניסים את היד לכיס של כל אחד ואחד. ואפשר להסתכל אחרת, איזו זכות יש לנו להחזיק את הכוהנים, על ידי ההחזקה הם יכולים לעשות את עבודתם ונהיה מחוברים לאבינו שבשמיים, הרי זה נפלא להיות שותף בזה. שתי הסתכלויות. אפשר להסתכל בצורה אגואיסטית, שהכהנים מפרידים בינינו, ולא רק מפרידים, אלא לוקחים לעצמם את התפקידים האלה ומכוחם מנצלים וסוחטים אותנו, ואפשר להסתכל לגמרי להיפך, הכוהנים מחברים בין ישראל לאביהם שבשמיים וזכות לתת להם מתנות ולהיות שותפים ומסייעים בעבודתם.

המינות בדרכו של קרח

המינות שהיא הנצרות גם טוענת, אתם חושבים שאתם ממלכת כוהנים וגוי קדוש, מה פתאום שיהיה עם מיוחד, אין לעם ישראל שום ייחודיות, כל העמים שווים! למה דרככם צריכים להתקשר עם בורא עולם, אנחנו רוצים קשר ישיר, לא צריכים את התיווך שלכם, ומי שרוצה לעבוד את ה', יכול לעבוד את ה' בעצמו. לא צריך להתבטל דרך עם ישראל. זו הגישה של השוויון. אותה רוח של המינות שהייתה פעם, עכשיו זו רוח השוויון. כולם

שווים. אין הבדל בין המינים, בין הגזעים, בין העמים, כולם אותו דבר. אין הבדל בין אחד לשני, זו הקורחיות החדשה, זו הקיניות החדשה שבאה לבטל את הייחודיות.

שלמות ההופעה האלוקית בהופעת הגוונים

הקב"ה ברא עולם כל כך עשיר, כל כך מיוחד, שיש בו בריות שונות ומגוונות. כל אחד מביא ומוסיף איזו הופעה אלוקית, עוד פן חדש של בריאה. הבריאה צריכה להיות עשירה ומלאה גוונים. יש בבריאה מדרגות של דומם וצומח חי ומדבר. יש כאלו שיש להם שאיפה לשוויון בין בני האדם, ויש כאלו שרוצים לעשות גם שוויון בין בני האדם לבעלי חיים. טשטוש המדרגות.

אני רוצה להדגיש, שגם המדרגות הנמוכות נצרכות, לא צריכים להיות כולם במדרגה העליונה השלמה. העולם לא יהיה מתוקן אם לא יהיו בו את כל הצדדים. אי אפשר שכולם יהיו כוהנים, צריך גם את הלויים. הלויים מוסיפים עוד פן בעולם. והפן הזה הוא נדרש והכרחי. כל מדרגה באשר היא, מוסיפה איזו השלמה. ריבוננו של עולם שמופיע במקום עוד יותר מצומצם, זו הופעה מיוחדת. אנשים שיש להם התמודדויות יותר גדולות ואין להם את כל הכלים ואת כל הכישרונות, יש בהם צד מסוים שדווקא על ידם הקב"ה מתגלה ומתפשט אורו גם במקומות האלה. וזה גודל ההופעה של הקב"ה.

שנזכה בע"ה כל אחד להוציא את הכוחות שלו מן הכוח אל הפועל ביותר שלמות ותיקון, ולעלות מעלה כולנו בעבודת הקודש.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"ב

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, א למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

